

Förordning om handel och import av avelsdjur och avelsmaterial

Landsbygdsdepartementet

2014-03-17

Dokumentbeteckning

KOM (2014) 5

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om avelstekniska och genealogiska villkor för handel med och import till unionen av avelsdjur och avelsmaterial från dem.

KOM (2014) 4

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 89/608/EEG, 90/425/EEG och 91/496/EEG vad gäller hänvisning till avelsteknisk lagstiftning.

Sammanfattning

Kommissionen har lagt fram ett förslag till en ny förordning om avelstekniska och genealogiska villkor för handel med och import till unionen av avelsdjur och avelsmaterial från dem. Förslaget syftar bl.a. till att säkerställa en tydligare och mer enhetlig lagstiftning på området. Förslaget innebär att den föreslagna rådsförordningen ersätter alla befintliga rättsakter för husdjursavel som innefattar djurslagen nötkreatur, svin, får, getter och häst. Förslaget innebär också en likriktning av reglerna mellan de olika djurslagen och ett ramverk för att komplettera lagstiftningen med ytterligare djurslag om och när det kan bli aktuellt. Till exempel skulle en sådan komplettering kunna handla om alpackor, lamadjur eller andra arter som eventuellt blir vanligare i framtiden.

De grundläggande principerna och allmänna bestämmelserna i unionens nuvarande avelstekniska lagstiftning har visat sig vara adekvata och tillräckligt väl anpassade till den tekniska utvecklingen inom djuravel och har därmed bibehållits i förslaget.

Kommissionen har även lagt fram ett förslag till direktiv om ändring av direktiv 89/608/EEG, 90/425/EEG och 91/496/EEG. Förslaget syftar till att ta bort hänvisningar till unionens avelstekniska lagstiftning. Dessa föreslagna ändringar är en direkt följd av att kommissionen nyligen antagit ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av bl.a. livsmedels- och foderlagstiftningen. Se Faktapromemoria 2012/13:FPM115.

Regeringen välkomnar en revidering av gällande lagstiftning som innebär en tydligare och mer enhetlig lagstiftning på området. Den nya lagstiftningen innebär ökade krav på avelsorganisationerna och myndigheterna. Regeringen anser därför att regelförenkling blir en viktig prioritering här.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Under de senaste tjugo åren har kommissionen regelbundet mött medlemsstaterna inom ständiga kommittén för husdjursavel för att diskutera avelstekniska frågor och de har tillsammans utvecklat lagstiftningen. Då vissa medlemsstater har tolkat och tillämpat direktiven olika har det inneburit viss osäkerhet förekommit bland uppfödare, rasföreningar och berörda myndigheter. För att se till att unionsbestämmelserna om djuravel tillämpas enhetligt och för att undvika hinder till följd av skillnader i det nationella införlivandet av direktiven, anser kommissionen därför att unionslagstiftningen om avelstekniska och genealogiska villkor för handel med avelsdjur och avelsmaterial från dem och deras import till unionen bör fastställas i en förordning. Den 11 februari 2014 presenterade kommissionen ett förslag till rådsförordning på det zootekniska området som ska ersätta befintlig lagstiftning på detta område.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget till förordning om avelstekniska och genealogiska villkor för handel med och import till unionen av avelsdjur och avelsmaterial syftar till att säkerställa en tydligare och mer enhetlig lagstiftning. Förslaget anpassar även all befintlig zooteknisk lagstiftning på området till Lissabonfördragets bestämmelser om delegerade akter och genomförandakter. Förslaget innebär att den föreslagna rådsförordningen ersätter alla befintliga rättsakter för husdjursavel.

Förslaget innehåller bestämmelser om avelstekniska och genealogiska bestämmelser för handel och import med avelsdjur och sädesvätska, oocyter (äggceller) och embryon från dem, bestämmelser om medlemskap och tvistlösning inom rasföreningar och avelsverksamheter och allmänna

bestämmelser om offentlig kontroll och godkännande av rasföreningar, avelsverksamheter och avelsprogram. Förslaget tar även upp allmänna bestämmelser om kommissionens kontroller i medlemsstaterna och tredje länder. Dessa föreslagna kontrollbestämmelser är en direkt följd av att kommissionen nyligen antagit ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av bl.a. livsmedels- och foderlagstiftningen. Eftersom avel av djur inte ska omfattas av den nya förordningen är det därför nödvändigt att införa bestämmelser om offentlig kontroll av avelsdjur i detta förslag. De föreslagna bestämmelserna motsvarar dem som fastställs i kommissionens förslag till ny förordning om offentlig kontroll som för närvarande diskuteras i Europaparlamentet och rådet.

Jämfört med nuvarande regelverk innehåller förslaget några mindre förändringar. Godkännande av avelsorganisationer ska innefatta även godkännande av organisationens avelsplan. I nuläget finns inte något krav på en avelsplan i den mening som den föreslagna förordningen anger, utan mer oklara begrepp om hur organisationen ska ta tillvara på resultat av avelsvärdering, rasens avelsmål och så vidare. Kraven på en avelsplan innebär avsevärt höjda krav på avelsorganisationerna, inte minst eftersom planen enligt förslaget ska vara detaljerad. Förslaget innebär också förändringar i vilka avelsmål som är möjliga. Antingen är målet att bevara rasen eller att utveckla och förbättra den.

Förslaget innehåller även tydligare bestämmelser av hur organisationer som har verksamhet i flera medlemsstater ska hanteras. Det är möjligt att ökade krav avseende stamböcker kommer att uppstå då möjligheten att dela in huvudavsnittet i en stambok kommer att förändras främst avseende vad som kan ligga till grund för indelningen. Även förhållandet mellan ursprungsstamboken och dotterstamböckerna (gäller främst häst) kommer att regleras och det blir då inte möjligt att som idag kunna neka att det finns dotterstamböcker.

Förtydligande görs också av regler för överklagningar och hantering av konflikter inom en avelsorganisation vilket ser ut att innebära större krav på både organisationerna och den behöriga myndigheten. Även kontrollverksamheten regleras och i viss mån hur det ska utföras vilket leder till att kraven höjs jämfört med situationen idag.

Kommissionen har även lagt fram ett förslag till direktiv om ändring av direktiv 89/608/EEG, 90/425/EEG och 91/496/EEG. Förslaget syftar till att i dessa direktiv ta bort hänvisningar till unionens avelstekniska lagstiftning. De föreslagna ändringarna är en direkt följd av att kommissionen nyligen antagit ett förslag till ny förordning om offentlig kontroll (se ovan).

De EU-direktiv som reglerar det zootekniska område är införlivade genom Jordbruksverkets föreskrifter som har meddelats med stöd av bemyndiganden i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur m.m. och förordningen (2006:816) om kontroll av husdjur m.m. Lagen syftar till att främja animalieproduktionen och djurs lämplighet för avel i näringsverksamhet, förebygga sjukdomar hos djur, samt främja en långsiktig förvaltning av husdjursgenetiska resurser.

Märkning och registrering av djur regleras i föreskrifter meddelade av Jordbruksverket med stöd av bemyndiganden i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. och förordningen (2006:815) om provtagning på djur m.m.

Skyddet för animalieproduktionens djur är reglerat genom rådets direktiv 98/58/EG. I direktivet nämns inte avel men medlemsstaterna uppmanas att se till att djuren inte utsätts för onödig smärta, onödigt lidande eller onödig skada. Om aveln orsakar sådant måste medlemsstaterna agera på nationell nivå för att förhindra detta. Detta direktiv är genomfört genom djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordningen (1988:539), samt genom föreskrifter av Jordbruksverket. I djurskyddsförordningen är avel med sådan inriktning att den kan medföra lidande för djuren förbjuden.

Eftersom den nya förordningens regler, till skillnad från reglerna i de direktiv som den ersätter, kommer att bli direkt tillämpliga kommer det att behövas anpassningar av nuvarande lagstiftning även om reglerna inte ändras i sak.

1.4 Budgetära konsekvenser/Konsekvensanalys

Bedömningen är att förslaget inte innebär några effekter på statens budget eftersom bestämmelserna i sak inte ändras.

Enligt kommissionen påverkar inte förslagen unionens budget.

Kommissionen har i sin konsekvensbedömning anfört följande. Eftersom de grundläggande principerna och allmänna bestämmelserna i unionens avelstekniska lagstiftning har bibehållits i förslaget så blir det inte några större skillnader mot hur det är idag. De föreslagna bestämmelserna om offentlig kontroll i förslaget är inom det avelstekniska området, efter nödvändiga anpassningar, helt i linje med bestämmelserna i det förslag till förordning om offentlig kontroll och verksamhet på veterinärområdet som kommissionen lagt fram efter intensiva samråd med berörda parter.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar en revidering av gällande lagstiftning som innebär en tydligare och mer enhetlig lagstiftning på området. Vid utformningen av regelverket är det viktigt att beakta den administrativa bördan.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter till kommissionens förslag är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter till kommissionens förslag är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslagen har inte ännu inte remissbehandlats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

KOM (2014) 4 och KOM (2014) 5: Förslagen grundas på artiklarna 42 och 43.2 i EUF-fördraget (om jordbruk). Beslut antas av rådet och Europaparlamentet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. I rådet krävs kvalificerad majoritet för beslut.

Kommissionen har inte kommenterat förslaget utifrån subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen. Regeringen bedömer att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

I beaktandesats 15 i förslaget till ny förordning om avelstekniska och genealogiska villkor för handel med och import till unionen av avelsdjur och avelsmaterial gör kommissionen bedömningen att deras förslag är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

Kommissionen har anført när det gäller subsidiaritetsprincipen att eftersom målet för denna förordning, nämligen att säkerställa ett enhetligt tillvägagångssätt för handel med avelsdjur och avelsmaterial från dem och deras import till unionen samt för den offentliga kontroll som måste genomföras avseende de avelsprogram som rasföreningar och avelsverksamheter genomför, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför, på grund av sin verkan, sin komplexitet, sin gränsöverskridande och internationella karaktär, bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. Eftersom tillämpningsområdet för denna förordning är begränsat till vad som är nödvändigt för att uppnå målen är den enligt kommissionen också förenlig med proportionalitetsprincipen enligt artikel 5.4 i EU-fördraget.

Regeringen delar kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förhandling i rådsarbetsgrupp inleds i mars 2014. Oklart om Europaparlamentet hinner behandla klart frågan innan valet.

4.2 Fackuttryck/termer

Avelsdjur: ett renrasigt avelsdjur eller ett hybridavelssvin.

Avelsmaterial: sädesvätska, oocyter och embryon som samlas in från eller produceras av avelsdjur för assisterad befruktning.

Rasförening: avelsorganisation eller förening för avelsuppfödare som erkänns av den behöriga myndigheten i en medlemsstat i enlighet med artikel 4.2 för genomförande av ett avelsprogram på renrasiga avelsdjur som är införda i den stambok eller de stamböcker som förs eller upprättas.

Avelsverksamhet: avelsorganisation, förening för avelsuppfödare eller privat företag som erkänns av den behöriga myndigheten i en medlemsstat i enlighet med artikel 4.2 för genomförande av ett avelsprogram på hybridavelssvin som är registrerade i den stambok eller de stamböcker som förs eller upprättas.

Avelsorgan: avelsorganisation, förening för avelsuppfödare, privat företag eller offentligt organ i ett tredjeland som har godkänts av ett offentligt organ i ett tredjeland för import till unionen av renrasiga avelsdjur av nötkreatur, svin, får, get eller hästdjur eller av hybridavelssvin för avel.

Hybridavelssvin: ett svin som är registrerat i ett register och som tagits fram genom avsiktlig korsning mellan

- i) renrasiga avelssvin av olika raser eller linjer,
- ii) avelssvin som själva är resultatet av korsning (hybrid) mellan olika raser eller linjer,
- iii) avelssvin som tillhör en av de kategorier som avses i led i eller ii.

Stambok: varje typ av stambok, förteckning eller dataregister som förs av en rasförening och i vilken de renrasiga avelsdjur som ska ingå i ett avelsprogram är införda eller registrerade för att föras in med uppgift om deras härstamning och i tillämpliga fall deras förtjänster.

Genealogisk: stamtavla.

Zooteknisk: husdjursvetenskap.

Oocyter: äggceller som är det kvinnliga könets motsvarighet till det manliga könets produktion av sädesceller i spermatogenes.